KAUNIS AHLAINEN

Siirtolohkareet

Teksti: Hannu Nummelin

Valokuvat: Hannu Nummelin, Solja Sukanen, Anitta Mäkinen.

Ahlaisten kyläyhdistyksen julkaisuja.

AHLAISTEN SIIRTOLOHKAREISTA

Viimeisin jääkausi päättyi Skandinaviassa noin 10 000 vuotta sitten. Tämän ns. Veiksel-jääkauden aikana lienee muodostunut myös pitkittäisharju, joka kaakko-luode suuntaisena halkoo Satakuntaa.

Harju alkaa selvästi erottua Kullaan Levanpellon ja Kokemäen Korkeaojan vaiheilta kulkien melko suoraan ja kadoten viimein aaltojen alle Ahlaisten Sandön niemen kärjessä.

Syystä tai toisesta on lajittuneista maalajeista rakentuneen harjumuodostelman molemmin puolin kertynyt hyvin kivipitoista moreenia. Sen joukossa on myös joitakin varsin kookkaita siirtolohkareita. Ne saattavat olla jopa 500 tonnin painoisia. Tähän esitykseen on koottu joitakin Ahlaisten alueelta löytyneitä suuria tai muuten merkittäviä lohkareita. Ne on tässä esitelty satunnaisessa järjestyksessä.

Huomatkaamme, että vaikka jokaisen oikeus eli jokamiehenoikeus antaa kaikille mahdollisuuden tutustua kauniiseen kotimaahamme, ei se salli kenenkään ilman lupaa tunkeutua toisen pihapiiriin tai aiheuttaa muuta häirintää.

1. RANTASÄRKÄN PIHAKIVI.

Entisen liikennöitsijä Kalle Rantasärkän toimisto- ja asuinrakennuksen vieressä on lohkare, joka on jossakin vaiheessa haljennut kahtia. Kertoman mukaan liikennöitsijä halusi rakentaa talon nimenomaan niin lähelle kiveä kuin mahdollista.

Anita Rantasärkkä kertoo, että kiven päällä on pieni painauma, johon jokaisen sukupolven lapset ovat piiloutuneet, jos on ollut syytä kätkeytyä. Maasta käsin kun ei voi nähdä painaumassa piileskelevää eikä 4–5 metriä korkealle kivelle ole helppo kavuta.

2. KNYYLY

Ahlaisten Mustalahdessa on suuri siirtolohkare, jolla on peruskarttaan merkitty nimi: Knyyly. Se on varmasti Ahlaisten suurimpia, ellei suurin. Kiven alle on muodostunut melko tilava luola, jossa perimätieto kertoo erään sotilaskarkurin piileskelleen. Tarina ei kerro, oliko miekkonen karussa vainolaisen sotilaita vai oman sotaväen värvääjiä.

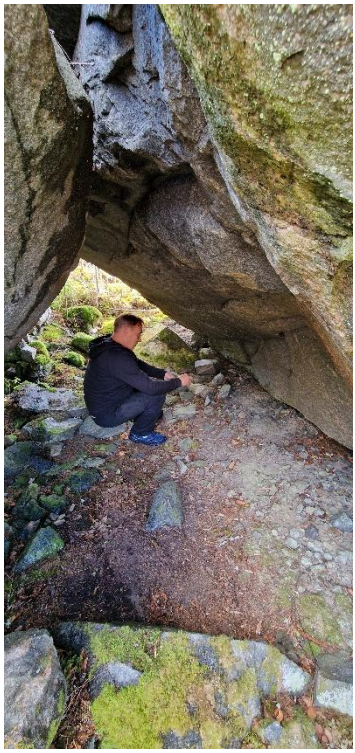

Kiven nimen alkuperää ei varmuudella pysty enää kukaan sanomaan. Se voisi tulla esimerkiksi ruotsin sanasta “knöl”, joka tarkoittaa pienehköä nokaretta. Siitä joku voisi kieli poskessa vääntää sanan “knyl”. Ahlaisissa puhuttu ruotsi tämän väännöksen tiettävästi sallisi.

Jäljistä päätellen on Knyylyssä poltettu nuotiota paljon. Retkeily kivelle ei ole helppoa koska matkaa lähimmältä autotieltä on puolisen kilometriä ja maasto on - vähemmän yllättävästi - paikoin kivinen. Knyylyn huipulle nousu ilman tikkaita tuskin onnistuu keskivertoretkeilijältä.

Retkeilijöitä Knyyly-kivellä

3. LAAVUKIVI

Kivi on Ilmaveivintien varressa. Tie tunnetaan yleisesti vanhalla nimellään Vintiläntie. Se poikkeaa rantatien suunnasta tultaessa Pahamäentieltä noin kilometrin kohdalla.

Ilmaveivintietä taas noin kilometri ajettua on kivi vasemmalla aivan tien vieressä.

Myös tämän kiven alle jää luolamainen tila, jossa on pidetty nuotiota. Siitä ehkä juontuu kiven nimikin. Jäljistä päätellen luolassa on oleskeltu varsin paljon. Luolan reunoilla on kivilatomuksia ehkä tuulen suojana.

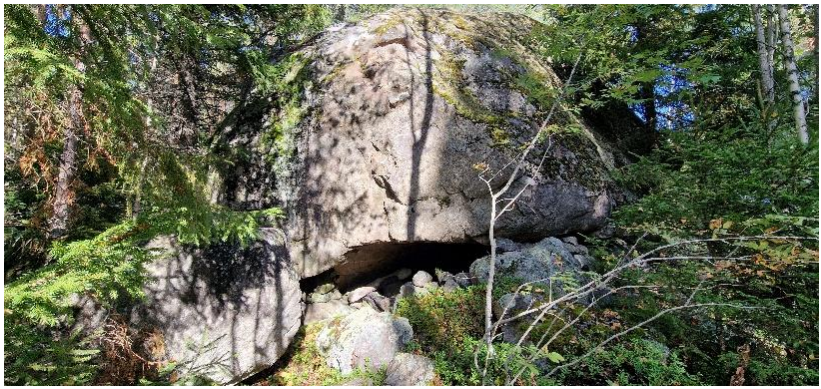

4. MAIJALANTIEN RÄMEKIVI

Kun Maijalantietä edetään kohtaan 201 eli 2010 metriä tien alusta, on vasemmalla metsäkaistale, jonka takaa häämöttää järeitä mäntyjä kasvava räme. Sen takana, noin 100 metriä tieltä on melko säännöllisen muotoinen lohkare muistuttaen lähinnä tikkuaskia tai dominopalikkaa. Se on noin10 metriä pitkä, 5 metriä leveä ja 3–4 metriä korkea. Painoa kivellä on näillä mitoilla 500–600 tonnia!

Kiven vieressä on kaksi pienempää lohkaretta. Räme on ohutturpeinen ja kivennäismaa pilkistääkin kiven alta. Turvetta on ilmeisesti muualla kiven ympärillä vahvemmalti. Kerrotaan, että 3–4 metrin korkuiselta kiveltä alas hyppiminen oli yleinen pikkupoikien huvi. Kivelle kapuaminen kysyy ketteryyttä.

5. LOUHIKONTIEN POSSUKIVI

Kivi on noin 100 metriä Louhikon metsäautotieltä. Sitä kutsutaan myös Viikan tieksi. Tie erkanee Ahlaisista tultaessa oikealle joitakin satoja metrejä ennen entistä Pohjajoen koulua.

Louhikontietä hieman yli kilometri edettyä on oikealla vanha lato, jonka katto on sininen. Tie nousee mäelle, jonka päältä erkanee oikealle polku. Kivi on sen varressa.

Jos tällä kivellä on joskus jokin nimi ollutkin, ei sitä enää kukaan muista. Tämä vasta keksitty nimi sopii hyvin koska lähimmältä polulta katsoen kivi tosiaan muistuttaa ulkomuodoltaan hieman possua. Kivi on ikään kuin neljän kivisen jalan varassa.

6. DERSTEN

Dersten ja Ilkka Niemi

Kivi sijaitsee noin 50 metriä Råforsintiestä vastapäätä Lempi ja Albin Törnen entistä mökkiä. Derstenin torppa oli saanut nimensä kiven mukaan koska se on sijainnut kiven läheisyydessä. Kyseessä on Ahlaistentieltä erkaneva tie, ei Råforsin metsäautotie, joka erkanee VT8:lta.

Dersten on haljennut kolmeen osaan. Se palvelee edelleen rajamerkkinä, jota ei käytännössä voi siirtää. Rajapyykkinä on sen tärkeys siinä että se on paitsi maarekisteritilojen, myös kylien rajalla. Derstenin koillispuolen tilat kuuluvat Lammin yksinäistaloon. Kaikki muut Dersteniin yltävät tilat ovat Ylikylää.

Juha Toivonen esittelee Derstenin huipulle hakattua rajamerkkiä.

Rajamerkki kertoo että tähän pisteeseen maarekisterin mukaan ulottuu lännessä Lammin yksinäistalo. Merkki on luultavammin hakattu isojaon käydessä 1700–1800- lukujen vaihtessa.

7. KIVIEN SIJAINTI KARTALLA

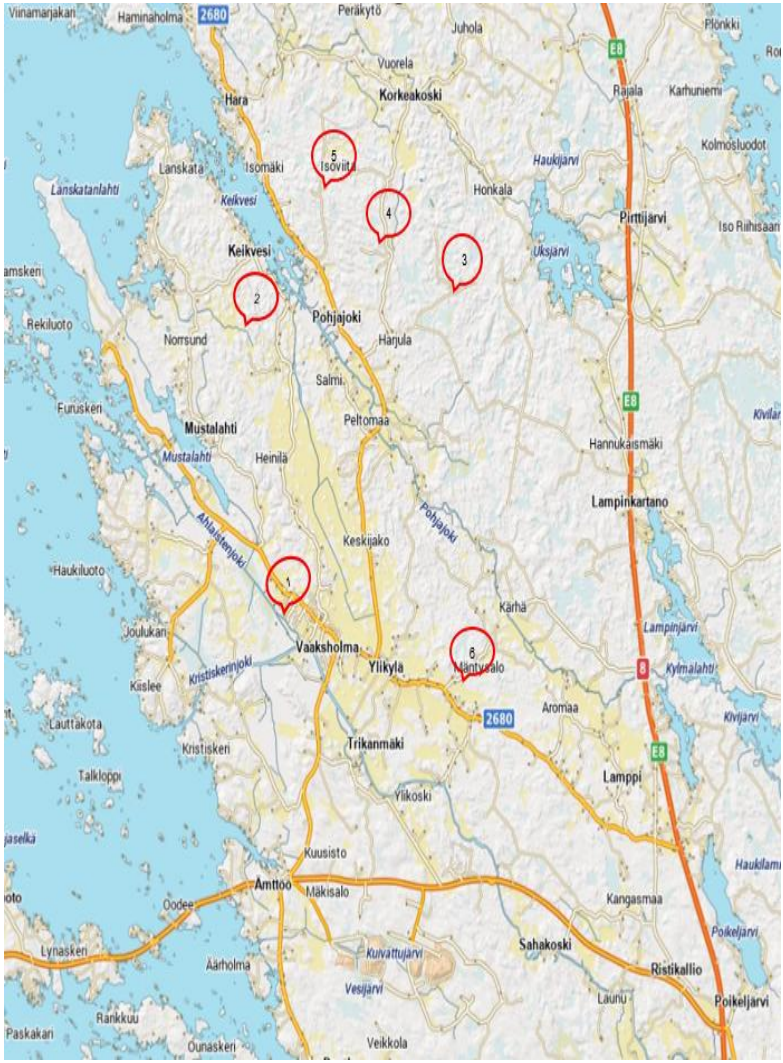

8. KIVILOHKAREEN TILAVUUDEN LASKENTA

Kivilohkareen tilavuuden laskennassa on viisainta puhua arvioinnista. Siinä voi soveltaen käyttää erimuotoisten kappaleiden tilavuuslaskennan kaavoja.

Käyttökelpoisia ovat ainakin nämä:

Pallon tilavuus

4/3 x Π (pii) r^3 (jossa r = pallon säde)

Pyramidin tai kartion tilavuus

1/3 x A x h (jossa A = pohjan pinta-ala ja h = korkeus)

Kartalla suuri ja ympäristöstä erottuva kivi merkitään ylösalaisin olevalla isolla T -kirjaimella.

Ahlaisten kyläyhdistys kutsuu tämän vihkosen myötä retkeilijöitä entistä enemmän tutustumaan omaan kotiseutuun.

Siirtolohkareiden eli hiidenkivien lisäksi meiltä löytyy laajoja avokallioita, hoidettua metsää ja naavapartaista aarniota jättipuineen.

On järviä, jokia sekä salaisia lähteensilmiä. Puuttomia luotoja on ja tyynenä välkehtivää ulappaa, joka nopeasti voi näyttää myös meren raivon. Talven tullen siirtyy kulkija jäätiköllä liukkaasti.

Kaikki tämä on meille aivan käden ulottuvilla - Ahlaisissa.